

סדר נזיקין | מסכת עבודה זרה, דפים ס"ז-ע"ג
פרשת שופטים | ל' באב תשפ"ה - ו' באלול תשפ"ו (24-30 לאוגוסט 2025)

מזן התלמוד

סדר נזיקין, מסכת עבודה זרה, דף ס"ח

אמר רבא: הלכתא, נותן טעם לפגם מותר, ועכברא בשיכרא לא ידענא מאי טעמא דרב, אי משום דקסבר נותן טעם לפגם אסור, ולית הלכתא כוותיה, אי משום דקסבר נותן טעם לפגם מותר, ועכברא בשיכרא אשבוחי משבת.

6 עכברא בשיכרא - עכבר בשיכר
ולית הלכתא כוותיה - ואין הלכה כמותו
אשבוחי משבת - משיבחי (את הטעם)

הסבר: רבא פסק שמאכל שנפל לתוכו דבר אסור שפגם את טעמו - מותר באכילה, והוא מציין שאינו יודע מדוע אסור רב לשתות שיכר שנפל לתוכו עכבר: האם זה משום שלדעת רב נותן טעם לפגם מותר, ואין הלכה כמותו - או משום שהוא סובר שהעכבר אינו פוגם את טעם השיכר, אלא משיבחי אותו.

תפילה לשלום חיילי צה"ל:

מי שברך אבותינו
אברהם יצחק ויעקב,
הוא יברך את חילי צבא ההגנה לישראל
ואנשי כחות הבטחון,
העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
ומן הים הגדול עד לבוא הערבה
ובכל מקום שהם, ביבשה באויר ובמים.
יתן ה' את אויבינו הקמים עלינו
נגפים לפניהם!
הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו
מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,
וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
ידבר שונאינו תחתייהם,
ועטרים בכתר ישועה ובעטרת נצחון.
ויקים בהם פתוב:
"כי ה' אלהיכם ההלך עמכם,
להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם".
ונאמר: "אמן".

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי

המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם: כניסת שבת: 18:31 יציאת שבת: 19:43	ניו יורק: כניסת שבת: 19:13 יציאת שבת: 20:13
ישראל ת"א: כניסת שבת: 18:48 יציאת שבת: 19:45	גרמניה: כניסת שבת: 19:34 יציאת שבת: 20:53

הלימוד מוקדש להצלחת חיילי צה"ל, השבת החטופים ורפואת הפצועים

אחינו כל בית ישראל
הנתונים בצרה ובשביה
העומדים בין בים ובין ביבשה
המקום ירחם עליהם
ויציאם מצרה לרוחה

ומאפלה לאורה
ומשעבוד לנאלה
השתא בעגלא ובזמן קריב
ונאמר אמן

דף ס"ז: "נותן טעם לפגם"

בדף הקודם למדנו שטעם של מאכל נבלע בסיר שבו הוא בושל, ולכן אסור לבשל בסיר שבישלו בו מאכל אסור. בדף זה כתובה הלכה חשובה - "נותן טעם לפגם".

מפסוק בתורה למדו חז"ל שאם הטעם של המאכל האסור הוא פגום, אזי אין הפלי נאסר ומותר לבשל בו. למשל, אם הכניסו בשר טרפה מקולקל לסיר ובישלו את הבשר, הסיר אינו אסור לבישול ומותר לבשל בו מאכל כשר, כי טעם פגום ומקולקל לא נאסר. הלכה זו נדרשת מן הפסוק בספר דברים "לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתנה ואכלה". התורה אומרת שבשר נבלה אסור לאכול אלא אפשר לתת אותו לאכילה רק למי שאינו יהודי ("גר" שבפסוק הוא גר תושב). דרשו חז"ל: מהו בשר נבלה אסור? רק בשר שאפשר לאכול אותו, שאפשר לתת לנוכרי, אך בשר נבלה שאינו ראוי לאכילה - אינו אסור.

דף ס"ח: עכבר בחבית השכר

מה הדיון במקרה של עכבר שנפל לתוך חבית של שכר - האם מותר לשתות את השכר שבחבית? לכאורה ניתן לומר - מה הבעיה? יוציאו את העכבר מן החבית וישתו את השכר. בשאלה זו התקשה גם רבנו אשר, הרא"ש, ולכן הוא מפרש שהתלמוד מדבר על מקרה שבו גילו את העכבר רק יום אחרי שהוא נפל לתוך החבית. בשעות רבות כל כך העכבר נכבש במטקה, כפי שמלפפון שנכבש במים מוציא טעם אל המים. במקרה זה יש לדון האם השכר נאסר כי נכנס בו טעם מהעכבר. רב פסק שאכן השכר אסור בשתייה.

דף ס"ט: שירת הגמלים והין

לאיש העסקים הנוכרי היה עסק מוצלח להוביל משאות על גבי גמלים. היו לו גמלים חסונים וחקקים שנגמאו מרחק רב בכל יום. באחד הימים סוחר יין יהודי שכר את איש העסקים הזה שיוביל עבורו חביות יין מעיר לעיר. כאשר הגיעו החביות למקומו, ביקש סוחר היין למכור את סחורתו לחנויות היין שבבעיר, אך כולם אמרו לו את אותה תשובה: "איננו מכניסים לחנות מאומה בלי לקבל אישור מהרב". הרב קיבל את הסוחר בסבר פנים יפות ושאל אותו: "האם השגחת כל הדרך על הערביים הפועלים, מנהיגי הגמלים, שהם לא נגעו ביין?".

- "יודאי, כבוד הרב, נסעתי איתם בעצמי על אחד הגמלים".

- "אם כן, מציין", אמר הרב, "אבל יש לי עוד דבר קטן לברר: הגמל שלך היה קרוב אל שירת החביות, או רחוק?"

- "קרוב מאוד, כבוד הרב".

- "אם כן, היין כשר", אמר הרב. "אילו היית מתרחק מהם, הם כבר לא היו פוחדים לנעת ביין והיה אסור לשתות אותו".

מתפלפלים

עם תחילת חודש אלול, החליטו תלמידי כיתה ו' בבית הספר שכל אחד יקבל על עצמו לקראת השנה החדשה להשתנות במשהו, להשתפר במשהו, ולהוסיף משהו טוב על הקיים. התלמידים העלו הצעות שונות, ובסוף גיבשו את הרשימה הבאה, שממנה כל אחד יבחר שני דברים שהוא ישתדל מאוד להשתפר בהם לקראת השנה החדשה:
 א. להקפיד שלא לדבר רכילות ולשון הרע, ולא לבייש אף אדם.
 ב. להשתמש פחות בטלפון. להניח אותו בבית סגור בצד לפחות שעתים כל יום.

- ג. להתנדב במקום בו אפשר לעזור, ולעשות יותר חסדים.
  - ד. להקפיד על תפילה בכוונה ובמניין.
  - ה. להקפיד יותר על כיבוד הורים ועזרה בבית.
  - ו. להתקשר ולבקר יותר את סבא וסבתא.
- כל אחד מהילדים צריך לבחור שני דברים בהם ישתדל להשתפר -

כמה אתם הייתם כוחרים?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ה'תפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

★ | מן ההסטוריה

ייסוד ישיבת "מרכז הרב"

הישיבה המרכזית העולמית, המכונה ישיבת "מרכז הרב", נוסדה בשנת תרפ"ד על ידי הרב קוק. שאיפתו של הרב קוק הייתה שישיבה זו תצמיח גדולי תורה שיהיו בקיאים בכל תחומי היהדות וגם בחוכמות העולם. הישיבה הוקמה בבית הרב קוק בירושלים, שנבנה על ידי הנדיב הארי פישל. לימדו בה הרב הנזיר, הרב חרל"פ, הרב יצחק אריאלי ואחרים. בתחילה למדו בה כמה עשרות תלמידים, אך קשיים כלכליים מנעו ממנה להתרחב. בשנת תשכ"ה עברה הישיבה לקריית משה, ובשנת תשל"ה לבניין הנוכחי. כיום לומדים בישיבה כ-600 תלמידים, ורבנים רבים וחשובים יצאו מתוכה.

ריקודים בשמחת בית השואבה בישיבת מרכז הרב (Wikipedia, ישיבת מרכז הרב)

♥ | על המפה

שכונת נווה צדק ביפו

נווה צדק היא שכונה ביפו. היא נוסדה בשנת 1887 על ידי יהודים שרצו לגור מחוץ לצפיפות שבעיר יפו, והייתה השכונה הראשונה שנבנתה מחוץ לחומות העיר. השכונה נוסדה על ידי חברת "עזרת ישראל" שבראשה אלעזר רוקח. **בתחילת המאה ה-20 גרו בנווה צדק סופרים ואנשי רוח רבים, ביניהם הרב קוק, ש"י עגנון, דבורה בארון, נחום גוטמן ואחרים.** לאחר הקמת המדינה התיישבו בשכונה עולים רבים, אך היא נעשתה ענייה ומוזנחת והוחלט להרוס את רובה. בשנות ה-80 של המאה ה-20 החלה מגמה של חזרה לשכונה, ובתים רבים שופצו ונבנו מחדש.

גות נווה צדק (Wikipedia, מיכאלי)

👤 | מי אני?

1. המוסד הרבני העליון בישראל.
2. הוקם בשנת תרפ"א בחסות השלטון הבריטי.
3. הראשונים שעמדו בראשו היו הרב אברהם יצחק הכהן קוק והרב יצחק מאיר.
4. בסמכותו האחריות לתחום הנישואין והגירושין, בתי הדין הרבניים, הכשרות ועוד.

אָמֵן, אַוּמֵן אַוּמֵן

היחידים
לדקות

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי היא הדמות במרכז הציור ומה היה תפקידה הציבורי הבכיר?
- 2 איזו ישיבה היא הקימה?
- 3 אילו ספרים בין היתר היא כתבה?
- 4 כיצד הדמות קשורה ליפו?

חידה!

בשינוי אותיות, אני נמצא בקצוות,
ובשינוי נוסף - תא כלא סגור,
אבל כשאני כפי שאני,
לטמא ולטהור אני לא חיבור.

מינהל החינוך הדתי,
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

חמד של מושג

חודש אלול

חודש אלול הוא החודש האחרון בשנה, שלפי הספירה המקובלת מתחילה מתשרי. יש הסבורים שמשמעות שמו קשורה לקציר בשפה האכדית, משום שהוא חל בסוף הקיץ, בסיום תקופת הקציר. בחודש אלול נוהגים לומר סליחות ולהתחיל במנהגי תשובה וחשבון נפש, לקראת הימים הנוראים בתשרי. רמז לדבר מצאו בפסוק "אני לדודי ודודי לי" - ראשי תיבות אלול, המסמל את האהבה והקרבה בין הקב"ה ועם ישראל

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשנ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ג	5260	5258	4900	4800	4650	4260
2019 שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינת ישראל	1969 הרב אריה לוי	1967 מלחמת ששת הימים	1948 הקמת המדינה	1947 מלחמת העצמאות	1939 שואה	1897 הרצל	רבי יוסף קארו	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

דבר תורה

מהפסוק בפרשתנו: "צדק צדק תרדוף", לומדים חכמינו בגמרא שהדיינים שונים דין תורה צריכים להציע ולדחוף את הצדדים הבאים לפנייהם להגיע לפשרה, ולא לרוץ לפסוק את הדין. עיקרון זה של חיפוש אחר הפשרה והשלום, מלמדנו על אחת מאבני היסוד עליה נשענים בתי הדין של התורה, המחפשים לעשות צדק יחד עם שלום. הצדק הנעשה בבית הדין הוא לא רק צדק ממוני של חוק וסדר, אלא גם צדק של שלום ואהבה בין איש לרעהו. הדיינים מחפשים להוציא את האמת לאור ויחד עם זאת לשאוף לכך שבין הצדדים ישרור שלום עם יציאתם מכותלי בית הדין. לכן, הצעת הפשרה היא "צדק" במובן הרחב של המילה, כי רק הפשרה טוביל להסכמה ולשלום גם מבחינה ממונית וגם מבחינה חברתית.

סדר נזיקין | מסכת מסכת עבודה זרה דף ע' - ע"ג

דף ע': המולה רבתי

בבית אחד בן שתי קומות התגוררו יהודי ונוכרי. היהודי בקומה העליונה של הבית והנוכרי בקומה התחתונה. יום אחד נשמעו קולות של מריבה מן הרחוב, ושניהם יצאו החוצה בבהלה כדי לראות מה אירע. אחרי שראו היהודי מה אירע הוא חזר אל הבית, ניסה לפתוח את הידית וגילה שהידית נעולה. הוא דפק קלות והנה שותפו הנוכרי לידירה פתח לו את הדלת. ליהודי הייתה חבית יין בקומה הראשונה, החבית עמדה במקום שבו הוא יכול היה לראות אותה מן הקומה השנייה, וכך הוא לא חשש שהנוכרי ינע ביין, כי הנוכרי ידע שכל רגע יכול היהודי לראות אותו. אבל עכשיו נעל הנוכרי את הדלת כשהוא לא היה בבית - האם היין כשר? התלמוד אומר שכן, כי יתכן שמפני הבהלה לא הבחין הנוכרי אם שותפו היהודי חזר לידירה, והוא חשב שהיהודי כבר בידירה, למעלה, והוא לא נגע ביין.

דף ע"א: אוצרות הצריף היטן

חנוך היה סוחר ממוצח שהתמחה בעסקאות מיוחדות. למשל, הוא היה קונה תכולה של בית שלם, בלי להתמקח עם המוכרים על כל פריט. יום אחד הציע לו נוכרי לקנות צריף ישן שעמד מוזנח שנים רבות ובתוכו כל מיני 'מציאות'. חנוך בירר והבין כי אוצרות רבים טמונים בצריף, והוא מיהר לחתום על חוזה מכירה עם הנוכרי. חנוך נכנס והתחיל לפשפש בארונות ובמגרות, ולחרדתו ראה פסל של עבודה זרה באחד המדפים. חנוך טלפן מייד אל הרב שלו, והרב אמר: "תנוח דעתך, בשיעור הדף הימני תלמד שלא קנית את העבודה הזרה, זה מקח טעות, כי ברור מאליי שיהודי לא רוצה לקנות עבודה זרה". על פי התלמוד, אם הקונה כבר שילם למוכר, אסור לו להחזיר את העבודה הזרה אלא יקח אותה אליו וישמיד אותה.

דף ע"ב: טומאת השמן שבחבית

בבית החרושת לשמן התרוצצו הפועלים בקדחתנות. משלוח גדול צריך לצאת היום לעיר רחוקה. פועל מסור פתח את הברז של חבית הענק ומיד נשמע קולו של השמן הנשפך מן החבית אל המיכל הגדול שעמד על עגלת המשא שיניצבה

תחת החבית. בעל העגלה האכיל בינתים את סוסיו לפני הנסיעה הארוכה, כשלתעתע הגיע משניח הפשטות בריצה, והורה לפועל: "סגור בבקשה את הברז. המיכלית הזו לא עברה את הבדיקה שלי. מה הובלת בה לפני כן?", הוא שאל את בעל העגלה, והלה הודה כי הוא הוביל בה שמן טמא. היה זה בתקופה שבית המקדש היה קיים והכל היו טהורים והקפידו שהמאכלים יהיו טהורים. הפועל היה מבוהל: "כבוד המשגיח, אני מבין שהשמן שכבר נכנס למיכלית - טמא, כי הוא התערב עם שמן טמא, אבל מה לגבי השמן שנותר בחבית?".
- "מה הבעיה?", שאל המשגיח, והפועל השיב: "השמן שבחבית היה מחובר עם השמן שבמיכלית כי נשפך זרם ישיר מהחבית שנגע בשמן של המיכלית".
- "יפה שאלת", אמר משגיח הפשטות, "אבל התלמוד בדף זה מלמדנו "ניצוק - אינו חיבור לא לטומאה ולא לטהרה". סוג כזה של חיבור אינו מטמא.

דף ע"ג: רבי ירמיה

רבי ירמיה נולד בבבל, ובצעירותו עלה ללמוד תורה בארץ ישראל מפי רבי זירא, רבי אבהו ורבי חייא בר אבא. לאחר שנים ארוכות ששקד על התורה ועמל בה, התגדל ונהיה ראש ישיבת טבריה וגם בבבל שמעו על ראש הישיבה הדגול, עד שהתלמוד קובע כי בכל מקום בתלמוד הבבלי שמוצאת בו הלכה שנאמרה ב"מערבא" - בארץ ישראל - הפנה להלכה שאמר רבי ירמיה. עבודת התפילה שלו נודעה ברבים, למשל, בתפילת "מודים" היה משתחוה בכל גופו לקיים את הפסוק "כל עצמותי תאמרנה". לפני פטירתו צוה רבי ירמיה להלבישו בתכריכים לבנים לאחר שיפטר מן העולם, וללבוש נעלים בגלוי ולתת מקל בידי, כדי שכאשר יבוא המשיח הוא יהיה מוכן לקום מן הקבר ולצאת לדרך ללא עיכובים.

שאלות השבוע

- מה קורה אם עכבר נופל לשיכר ושוהה בתוכו יום שלם?
- מה יעשה יהודי שקנה בטעות פסל עבודה זרה?
- מדוע ביקש רבי ירמיה שיקברו אותו עם מקל ונעליים?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagralla@medison.co.il לשייו את מס' העולן עליו אתם עונים. *בפיקוח ראה חשבון

תשובות

הציור השבועי (עמ' 3)

- הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל, הרב הראשי הראשון לארץ ישראל.
- ישיבת "מרכז הרב" בירושלים.
- "אורות", "אורות הקודש", "אורות ראיה".
- הרב קוק כיהן כרב הראשי ליפו.

חידה (עמ' 3)

ניצוק (בשינוי אותיות: קיצון, צינוק)

תלמוד ישראלי